

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1890.

Andra Kammaren.

N:o 46.

Onsdagen den 14 maj

kl. 12 på dagen.

§ 1.

Justerades det i kammarens sammanträde den 7 innevarande maj förda protokoll.

§ 2.

Upplästes ett till kammaren inkommet sjukbetyg, så lydande:

Att herr major John Bratt på grund af sjukdom — lungkatarr — är förhindrad infinna sig vid riksdagen, betygar
Stockholm den 13 maj 1890.

A. Nettelblad,
legit. läkare.

Härjemte tillkännagaf herr talmannen, att herr *Stjernspetz* låtit anmäla, det han vore af sjukdom hindrad att bevista dagens sammanträde.

§ 3.

Sedan Riksdagens båda kamrar godkänt de uti statsutskottets memorial n:is 70 och 72 samt sammansatta stats- och lagutskottets memorial n:o 6 föreslagna voteringspropositioner rörande tre frågor, deri kamrarne stannat i olika beslut, och denna dag blifvit bestämd för omröstning öfver de olika besluten, så anställes nu dessa omröstningar enligt nedanintagna voteringspropositioner i följande ordning, nemligen:

1:sta omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial n:o 70).

Den, som vill, att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning men med afslag å herr Carlsons i ämnet väckta motion, i hvad den skiljer sig från samma framställning, till ersättning

Andra Kammarens Prot. 1890. N:o 46.

Gemensamma åt byggmästaren C. H. Hallström för lidna förluster å universitets-
omröstningar. byggnaden i Upsala å extra stat för år 1891 beviljar ett anslag af
(Forts.) 50,000 kronor, att å rikstatens åttonde hufvudtitel uppföras, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej har Riksdagen afslagit så väl Kongl. Maj:ts förevarande framställning som den i ämnet väckta motionen.

Sedan voteringsmedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsmedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu medlarnes öppnande och uppräknning och utföll omröstningen med 73 Ja och 130 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam-maren samtidigt anställd, hade utfallit med..... 82 Ja och 30 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens
röster eller..... 73 Ja och 130 Nej,
sammanräkningen visar..... 155 Ja och 160 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

2:dra omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial n:o 72).

Den, som vill, att herr S. Wieselgrens samt herrar L. O. Larssons och P. O. Hörnfeldts i ämnet väckta motioner på det sätt bifallas, att framlidne generaldirektören M. Huss' enka, fru Christina Maria Char-lotta Huss, född Bergensträhle, förklaras berättigad att å allmänna in-dragningsstaten uppbära en årlig pension af 2,000 kronor, att utgå från och med den 1 maj innevarande år, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, hafva så väl statsutskottets hemställan som de i ämnet väckta motionerna af Riksdagen afslagits.

Sedan voteringsseklarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseklarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknning och utföll omröstningen med 82 Ja och 122 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam- maren samtidigt anställd, hade utfallit med... .. 80 Ja och 33 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens
röster eller..... 82 Ja och 122 Nej,
sammanräkningen visar 162 Ja och 155 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

3:dje omröstningen:

(enligt sammansatta stats- och lagutskottets memorial n:o 6).

Den, som vill, att Riksdagen beslutar, att provinsialläkare, som ingår på ny stat eller hädanefter utnämnes, skall, jemte de löneför- måner, som i öfrigt honom tillkomma, erhålla hyresersättning af stats- medel efter 750 kronor om året, dock att på Kongl. Maj:ts pröfning må bero, om och i hvad mån sådan ersättning skall tillkomma pro- vinsialläkare i distrikt, der bostad, tillkommen på grund af donation, finnes, äfvensom, för bestridande af den härför erforderliga utgiften å ordinarie stat å åttonde hufvudtiteln för år 1891 uppför ett förslags- anslag högst 103,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att provinsialläkare, som in- går på ny stat eller hädanefter utnämnes, skall, jemte de löneför- måner, som i öfrigt honom tillkomma, erhålla hyresersättning af statsmedel efter 500 kronor om året, dock att på Kongl. Maj:ts pröfning må bero, om och i hvad mån sådan ersättning skall tillkomma provinsialläkare i distrikt, der bostad, tillkommen på grund af donation, finnes, äfven- som, för bestridande af den härför erforderliga utgiften, å ordinarie stat å åttonde hufvudtiteln för år 1891 uppfört ett förslagsanslag högst 69,000 kronor.

Sedan voteringsseklarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått,

Gemensamma omröstningar. att voteringsredlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig och utföll omröstningen med 100 Ja och 104 Nej.

(Forts.)

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med..... 86 Ja och 25 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller..... 100 Ja och 104 Nej, sammanräkningen visar 186 Ja och 129 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

§ 4.

Om inskränkning i tillverkarens rätt till försäljning af malt-drycker.

Härefter företogs till behandling Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6 (i samlingen n:o 39), i fråga om inskränkning i den rätt till försäljning af maldrycker, som tillkommer tillverkare af sådana drycker.

I anledning af en inom Första Kammaren af herr A. H. Ölander väckt motion, n:o 13, hade Första Kammaren den 3 i denna månad, med bifall till dess andra tillfälliga utskotts förslag i utlåtandet n:o 6, för sin del beslutit att uti skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring i nu gällande lagstiftning angående vin och maldrycker m. m. att, der tillverkare af maldrycker håller sådana drycker till salu medelst kringföring, och oordningar deraf föranledas, Konungens befallningshafvande må ega att, sedan den, hvars rätt är i fråga, äfvensom i stad magistraten och å landet kommunalnämnden blifvit hörda, för viss tid eller för alltid förbjuda sådan tillverkare all dylik försäljning inom en eller flera kommuner eller ock föreskrifva sådana inskränningar i berörda försäljningsrätt, hvartill omständigheterna föranleda.

Detta Första Kammarens beslut hade jemlikt stadgandet uti 63 § 3 mom. riksdagsordningen, delgifvits Andra Kammaren, som den 5 i denna månad hänvisat frågan till förberedande behandling af dess andra tillfälliga utskott.

I sitt med anledning deraf afgifna utlåtande hemstälde nu detta sistnämnda utskott, att Andra Kammaren behagade instämma uti Första Kammarens beslut.

Sedan detta utskottets hemställan blifvit uppläst, anförde

Herr Andersson i Malmö: Herr talman, mine herrar! Det är icke utan, att en sådan ölförsäljning medelst kringföring, som här åsyftas, ibland kan medföra obehag. Man ser nemligen ganska ofta i städernas hamnar och på landsbygden en mindre folksamling kring ölutkörare, som slagit sig ned och bedrifva en formlig utskänkning af maldrycker. Att oordningar vid en dylik utskänkning uppstå, kan nog hända, men det är icke endast genom ölförsäljning dessa oord-

ningar föranledas, ty konsumenterna förtära vid sådana tillfällen ofta äfven spirituosa. Emellertid måste man erkänna, att i ordningens intresse ett sådant slag af utskänkning bör förbjudas. Men å andra sidan måste man medgifva, att det tillägg till 15 § i kongl. förordningen den 24 oktober 1885, som här föreslagits, skulle komma att förorsaka öltillverkarnes stort bryderi och mycket afbräck. I skrifvelseförslaget säges: »der tillverkare af maltdrycker håller sådana drycker till salu medelst kringföring, och oordningar deraf föranledas». Som vi veta, tillgår det i de flesta fall så, att öltappare, d. v. s. sådana personer, som köpa ett fat öl af tillverkaren och af honom erhålla etiketter och stämplade korkar, sjelfva buteljera ölet och köra det i vagnar till städernas hamnar eller landsbygden, der ölet mången gång försäljes till förtäring på stället, så att man får se folkhopar stå kring vagnarne och dricka ur buteljerna. Men det kan dock vara hårdt för *tillverkaren* af detta öl, att han skall drabbas af ett straff, som han i sjelfva verket icke gjort sig skyldig till, ty det är icke tillverkarens fel, att öltapparen, som köpt ett fat öl af honom, försäljer ölet på sådant sätt, att oordning uppstår. Dessa ölbryggerier, de större åtminstone, pläga äfven öfverlemna ölförsäljningen till ölutkörare mot provision, d. v. s. så, att ölutköraren har en viss procent i förtjenst på det öl han säljer. Det ligger i sakens natur, att denne har intresse af att sälja så mycket som möjligt, och att han icke är så noga med på hvad sätt eller åt hvilka personer han säljer ölet. Emellertid kommer det, om Riksdagen går att fatta ett sådant beslut som detta, att blifva sjelfva öltillverkaren, som drabbas af denna bestämmelse, tillverkaren, som kanske nedlagt en hel förmögenhet på sin handtering. Det kan nemligen hända, att en kommunalnämnd på landsbygden anser, att af en sådan försäljning uppkommit oordningar, hvilka i andras ögon icke äro oordningar, och då kan det inträffa, att tillverkaren, utan nämnvärd anledning, genom kommunalnämndens ovisa nit kan blifva förbjuden att försälja öl inom en viss kommun.

Jag skall emellertid, herr talman, lika litet i kammaren som i utskottet göra något yrkande, men jag har velat få till protokollet antecknade de betänkligheter, som, enligt mitt förmenande, förefinnas vid ett sådant beslut, som tillfälliga utskottet här tillstyrkt kammaren att fatta.

Herr Billing: Herr talman, mine herrar! Jag tillåter mig erinra kammaren, att denna fråga förevar vid riksdagen 1888. Då hade första kammaren liksom nu tillstyrkt en sådan skrifvelse, som här är omförd, och denna skrifvelse var äfven tillstyrkt af Andra Kammarens tillfälliga utskott med ett tillägg, om hvilket jag skall be att sedan få nämna något; men i alla fall afslog kammaren detta skrifvelseförslag med 105 röster mot 83 till följd af de anmärkingar, som då framställdes mot samma förslag. Jag yttrade mig då emot förslaget och jag kan icke nu, då endast två år sedan dess förflutit och icke heller

Om inskränkning i tillverkarens rätt till försäljning af maltdrycker.

(Forts.)

Om inskränkning i tillverkarens rätt till försäljning af malt-drycker.

några nya förhållanden på något sätt inträdd, underlåta att å nyo göra några anmärkningar mot skrifvelseförslaget.

Till att börja med har det af personer, som behandlade detta ärende i det tillfälliga utskottet, sagts — ehuru det icke står i utskottets betänkande — att ungefär en sådan rätt, som genom detta skrifvelseförslags antagande skulle blifva lag, redan finnes, enligt 14 § i förordningen om vin och malt-drycker, tillerkänd kommunerna och Konungens befallningshafvande. Men om så är förhållandet, är det icke godt att förstå, hvarför man skall begära ett stadgande i ungefär enahanda syfte. För min del tror jag dock, att hvad man här menat finnas i 14 § förekommer der icke, och deraf följer också, att hvad man nu begär är efter mitt förmenande någonting nytt.

Andra Kammarens tillfälliga utskott år 1888 hade, såsom jag ofvan antyd, tillsatt ett ord efter »tillverkare», nemligen ordet »försäljare», och derigenom var åtminstone sjelfva detta skrifvelseförslag någorlunda fullständigt. Men nu finnes icke detta ord »försäljare» vidare.

Det är förhållandet — och det känna nog herrarne litet hvar — att här finnas i de större städerna, och kanste äfven i många af de små, personer, som sysselsätta sig med att af bryggarne i större kvantiteter uppköpa malt-drycker, hvilka de sedermera försälja. Om nu en sådan försäljare — de kallades så i Andra Kammarens tillfälliga utskotts betänkande 1888 och jag behåller ordet — om en sådan försäljare kringförde malt-drycker och derigenom gaf anledning till oordningar, så skulle han, om en lagparagraf, i öfverensstämmelse med hvad som begäres i detta skrifvelseförslag, utfärdades, gå fri från alla påföljder, medan sådana deremot skulle drabba tillverkaren, när han kringförde malt-drycker till försäljning. Detta gör, att jag omöjligt kan vara med om att tillstyrka bifall till detta skrifvelseförslag, utan tvärt om måste yrka afslag på detsamma. Ty, äfven om jag villigt medgifver och är öfvvertygad om, att oordningar förekomma på landsbygden till följd af det sätt, hvarpå malt-drycker kringföras till försäljning, så kan jag dock icke godkänna ett förslag, som, om det blefve lag, skulle verka på ett otillfredsställande sätt. Denna lag duger således, så vidt jag förstår, icke. Den skulle hafva allt för liten omfattning, och då är det väl ej skäl att hos Kongl. Maj:t begära utfärdandet af en lag, som man uppenbarligen genast måste vara missnöjd med. Dessutom vill jag fästa kammarens uppmärksamhet derpå, att, då man skall göra en sådan undantagslagstiftning, som nu är i fråga, angående denna malt-drycksförsäljning, så skall man icke gå längre, än som är absolut nödvändigt för att förekomma oordningar, och icke, blott för att vara så att säga systematisk, stifta samma lag för landet som för städerna, ty det vore orättvist och är icke behöfligt. Man säger väl: »vi kunna icke stifta särskilda lagar för landet och särskilda för städerna». Ja, mine herrar, det är med detta som med så mycket annat, det är blott talesätt, ty först och främst bör man väl se till, att man tillfredsställer rättvisans fordringar, och i detta fallet finnas fullgiltiga skäl att stifta olika lagar för land och stad.

(Forts)

På grund af hvad jag haft äran anföra måste jag fortfarande yrka afslag på utskottets betänkande.

Om inskränkning i tillverkares rätt till försäljning af malt-drycker.

Herr Folke Andersson: Det skulle i sanning förvåna mig, om kammaren afsloge denna utskottets framställning.

(Forts.)

Den förste talaren medgifver, att oordningar kunna föranledas af ett sådant kringförande af malt-drycker till försäljning. Om detta är sant, hvilket icke kan betviflas, åtminstone i vissa fall, så förefaller det mig besynnerligt, om Riksdagen icke ville söka hindra detta. Om någon i andra fall förorsakar oordningar, så blir han straffad. Skulle icke då äfven bryggarne vara underkastade samma påföljd? Det synes emellertid nästan som om herrarne ville företrädesvis skydda herrar bryggare och göra ett undantag för dem i förhållande till andra.

Det är här icke fråga om annat än att, när oordningar inträffa, man skall kunna anmäla det till Konungens befallningshafvande, så att dessa olägenheter blifva afhjelpa. Med denna förändring skulle icke upphävas något, som förut finnes. Det blir endast dem, som till försäljning kringföra öl, som inskränkningen gäller. Om bryggarne genom att till försäljning kringföra öl orsaka oordningar, så få de svara derför liksom alla andra.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Häruti instämde herrar *Carlsson* i Nysäter, *Andersson* i Upsal och *Olsson* i Ornakärr.

Herr Odell yttrade: Att afslå utskottets föreliggande framställning skulle blifva ett underligt svar på den stora opinionens önskningsar uti nykterhetssaken. Då nu Första Kammaren afslagit något liknande, som Andra Kammaren bifallit, och som Första Kammarens tillfälliga utskott tillrådt kammaren att antaga, men som kammaren likväl afslog, skulle det se märkvärdigt ut, om nu, då Första Kammaren antagit föreliggande förslag, Andra Kammaren förkastade det. Jag föreställer mig, att ett afslag skulle och måste synas mycket besynnerligt. Det skulle — och det med skäl — förefalla, som om Andra Kammarens motionärer med sina motioner i nykterhetssaken icke menade allvarligt.

Jag hoppas, att Andra Kammaren icke så måtte svika sin pligt och de förhoppningar allmänheten har om denna Kammare i detta afseende. Jag anhåller derför om bifall till utskottets förslag.

Herr Lundén: Herr talman, mine herrar! I likhet med den föregående talaren må jag ock uttala det hoppet, att icke gerna Andra Kammaren kan så svika sina föregående, att nu, då denna lilla förbättring begärts på lagskiftningens område rörande ölhandeln, kammaren skulle dertill säga ett *nej*, sedan den sagt ett *ja* till de förut gjorda förslagen, fastän detta *ja* icke har kunnat leda till något väsentligt resultat, enär Första Kammaren icke velat gå med på Andra Kammarrens beslut.

Om inskrän-
ning i till-
rerkares rätt
till försälj-
ning af malt-
drycker.

(Forts.)

Här har talats om, att den nuvarande lagen skulle i sitt närvarande skick, med det innehåll 14 § har, kunna hindra dessa oordningar, som uppkomma till följd af att bryggarne köra ut sitt öl och sälja på hvilka ställen de behaga.

Jag för min del kan icke så fatta 14 §, och då der ingenting särskildt är sagdt om ölbryggares rätt att tillhandahålla öl, utan 14 § utgör ett mera allmänt stadgande, har åtminstone denna paragraf vid gjorda anmälningar icke plägat begagnas såsom anledning ifrån Konungens befallningshafvandes sida att förbjuda ölutkörare att sälja öl, äfven der ganska väsentliga oordningar uppkommit.

Det gjordes en annan invändning från talaren på stockholmsbänken nemligen att, då öltappare köpa öl af bryggarne och sedan förorsaka oordningar, så skulle bryggarne komma att lida till följd af hvad en öltappare bryter. För min del tror jag icke gerna, att lagen skulle kunna tillämpas på detta sätt, om den komme till stånd, att en ölbryggare skulle kunna förbjudas att genom andra personer försälja sitt öl, om det kan bevisas, att han sålt till några, som sedan förorsakat oordningar. Den föreslagna lagen afser endast sådana ölutkörare, hvilka verkliga föra ut ölet på sina principalers, bryggarnes räkning. Och att ganska svåra oordningar vid sådana tillfällen förekommit, torde man icke behöfva söka länge för att finna.

Jag har för min del, under det jag vid ett bygge hade åtskilliga stenarbetare sysselsatta, haft en sorglig erfarenhet af huru dessa ölutkörare förorsaka många stora svårigheter, sedan de genom enträgna anbud lockat arbetarne till att både köpa och förtära mera öl, än de tåla vid, till följd hvaraf åtskilliga oordningar hotat att uppstå. Och då jag personligen vänligt bad dem att afstå från att på detta sätt erbjuda sina varor åt mina arbetare, så möttes jag blott af hån och ovänlighet samt af påståendet: »vi ha lagen på vår sida, här sälja vi så mycket vi vilja». Det skulle därför vara önskligt, om en lag kunde komma till stånd, som hindrade, att sådant upprepades, så att man hade Konungens befallningshafvande att vända sig till, då man märkte sådana tilltag, som befrämjade dryckenskap och deraf följande annat oskickligt väsende. Jag yrkar, herr talman, bifall till utskottets hemställan.

Herr *Wrettlind* förenade sig med herr *Lundén*.

Herr *Andersson* i Malmö: Det var hufvudsakligen med anledning af herr *Folke Anderssons* uppträdande, som jag ville säga några ord. Denne talare yttrade, att han förundrade sig öfver, att man var så ömsint mot bryggarne, i fall dessa beginge någon förbrytelse, men att man deremot straffade andra för deras förseelser. Jag gillar också hans mening, att man icke skall hafva mera medömkan med dem än med andra, men herr *Folke Andersson* är väl, såväl som andra, med om, att straffet skall drabba den, som begått förseelsen och icke den, som är alldeles oskyldig dertill.

Här har äfven sagts, att det icke är meningen att föreslå, att bryggaren skall straffas, derför att utkörarne sålt af honom brygdt öl, men huru skall väl Konungens befallningshafvande kunna veta, att det icke är bryggaren utan utköraren sjelf, som sålt ölet. Det står i skrifvelseförslaget: »der tillverkare af maltdrycker håller sådana drycker till salu medelst kringföring, och oordningar deraf föranledas». Här är icke taladt om andra än tillverkare af maltdrycker, och följaktligen kan icke Kongl. Maj:t utfärda förordningen med något tillägg, som icke i Riksdagens skrifvelse afses. Här står icke taladt om ölutkörare, hvilka kanske mest göra sig skyldiga till lagbrott i dessa fall. Jag är fullt öfvertygad, att flertalet af de svenska bryggarne icke vill främja oordningar, men att deremot dessa ölutkörare, som sälja deras öl, göra det, och det kan icke vara rättvist, att en bryggare skall lida men af, att dessa öltappare, som köpa deras öl, främja sådana oordningar. Enligt min mening bör Riksdagen icke till Kongl. Maj:t aflåta en skrifvelse af så oklar beskaffenhet. Det var dessa betänkligheter, jag påpekade i utskottet, då betänkandet uppsattes, och hvilka kunna sammanfattas sålunda att man här vill lägga bryggeriegaren till last hvad han icke är skyldig till. Detta har jag velat framhålla, och det skola herrarne beakta.

Om inskränkning i tillverkarens rätt till försäljning af maltdrycker.

(Forts.)

För öfrigt vill jag gifva till känna, att jag icke hyser större medömkan med bryggare än med andra, och det är kanske på sin plats, att jag nämner, att jag icke har någon insats i något bryggeri, ty man skulle kanske kunna eller vilja sluta dertill, derför att jag vid många tillfällen uppträdt i frågor angående försäljning af öl, men så är icke förhållandet. Jag vill blott, att man skall hafva saken riktigt på det klara, innan man aflåter en skrifvelse till Kongl. Maj:t.

Herr Sundström: Herr talman, mine herrar! Denna fråga har, såsom herrarne känna, varit före vid flere riksdagar, och motioner ha blifvit väckta med anledning deraf, att denna maltdrycksförsäljning förorsakat oordningar från arbetarnes sida.

I Norrland, hvars förhållanden jag särskildt känner, går det så till, att, då arbetarne vid de stora sågverken på vissa bestämda dagar utfå sin aflöning, köra ölutkörarne ut ölvagnar från flera bryggerier, ställa sig i dikena på sidan om landsvägen och sälja ut sina förväd. Detta ger anledning till oordningar af mångahanda slag. Det har till och med hänt, att resande blifvit antastade af dem, som varit druckna.

Nu påstå juristerna, att det icke finnes något stadgande, som kan förhindra *ölbryggarne* att vidtaga dessa åtgärder, att köra ut öl och ställa sig i landsvägsdikena och sälja, då deremot en *ölförsäljare* kan straffas. Motionären vill nu icke annat, än att man skall kunna stäfsja detta ofog, att ölbryggarne skola begagna sig af dessa i Norrland s. k. »rullande ölkrogar» för att sälja sina varor. Jag kan icke heller inse, att det skulle lända till bryggerinäringens skada, om denna lag skulle antagas, och således Andra Kammaren instämna i hvad utskottet tillstyrkt och Första Kammaren beslutit. Det är icke fråga om, att öl-

Om inskränkn- bryggarne skola blifva hindrade i annat fall, än då oordningar före-
ning i till- komma, i hvilken händelse man, om dessa oordningar kunna bevisas,
verkarens rätt skall ega rätt att gå till Konungens befallningshafvande och begära
till försälj- försäljningsförbud för dessa ölbryggare.
ning af malt-
drycker.

Jag anser, att kammaren borde lyssna till arbetarnes fordringar,
(Forts.) då de förmena sig lida af detta ofog. Och man må säga hvad man
såga vill om nykterhetsvännerna, så bör man dock se till, att deras
önsknigar bli i någon mån tillfredsställda.

Här ha väckts motioner i syfte att minska dryckenskapen genom
inskränkning af ölkrogarnes antal. De ha blifvit afslagna. Nu vill
man ingenting vidare, än att man under vissa förhållanden skall få
förbud för dessa »rullande ölkrogar». Det är, såsom jag redan nämnt,
icke meningen att hämma bryggerinäringen, utan bryggarne skola få
köra ut och sälja sitt öl i gårdarne liksom förut; men de skola icke
vid landsvägarne få uppsätta ölkrogar, utan att man skall hafva i sin
magt att genom lagen skydda sig för dem, då de bevisligen föranleda
oordningar. Det är af sådan anledning här är föreslaget, att man i ty
fall skall ega att gå till Konungens befallningshafvande och få förbud
utfärdadt för dem. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Anderson i Tenhult: På de skäl, tillfälliga utskottet anfört,
yrkar jag bifall till det föreliggande betänkandet.

Herr Dieden: Liksom talarne bakom mig vill äfven jag ofantligt
gerna vara med om en lagstiftning, hvarigenom dessa oordningar in-
skränkas, men frågan är här blott, huruvida man skulle kunna vinna
detta ändamål genom föreliggande skrivelseförslag. Jag tror för min
del, att, när man läser så väl motionen som utskottets betänkande, man
ovilkorligen får det intrycket, att både motionären och utskottet äro af
den åsigten, att ingen annan än tillverkaren kringför maldrycker till
försäljning. Men hvem som helst kan ju göra det. Om denna lag
kommer till stånd, så kommer den att kringås på det sättet, att bryg-
garen icke kringför ölet, utan säljer det till mellanhänder, som sedan
kringföra och försälja detsamma. Jag befarar alltså, att någon ändring
i de nuvarande förhållandena icke kan vinnas genom detta förslag. Jag
kan därför icke finna utskottets hemställan tillfyllestgörande. Om det
i stället blott hade stått: »då dessa drycker hållas till salu medelst
kringföring», så hade ändamålet vunnits, utan något försäljningsförbud
för tillverkarna.

Då jag gillar syftet med detta förslag, kan jag icke yrka afslag
derå. Jag har endast velat fästa uppmärksamheten på, att jag anser
framställningen ofullständigt formulerad att vinna det dermed åsyftade
målet.

Herr Lundén: Jag begärde endast ordet för att söka bemöta den
anmärkning, att en sådan lagstiftning, hvarom här är fråga, skulle
straffa ölbryggarne, men låta sjelfva föröfvarne af brottet gå fria. Detta

kan ju synas vara oegentligt — det erkänner jag — men nog skulle en sådan lag verka ganska välgörande i så måtto, att den nödsakade bryggeriidkarne att se till, hvad deras folk toge sig till, så att de icke vågade sälja maltdrycker under sådana omständigheter, att oordningar kunde befaras komma att derigenom uppstå. Det är väl möjligt att ett litet fåtal s. k. ölutkörare med egen bäst och kärra finnes här i Stockholm, men, såvidt jag känner, förekommer detta icke i Göteborg. Om nu emellertid denna lag icke kan åstadkomma allt, så tror jag dock, att den bör kunna åstadkomma rätt mycket, och jag yrkar därför fortfarande bifall till förslaget i fråga, såsom gående i den rätta riktningen.

Om inskränkning i tillverkarens rätt till försäljning af malt-drycke .

(Forts.)

Herr G. Erikson i Myckelgård: Jag måste beklaga, att den lilla hjälp åt nykterhetssträfvandet, hvarom här är fråga, möter en sådan opposition i kammaren. Det är väl sant, att förslaget endast skulle drabba bryggeriidkarne, men man har ju redan bestämmelser derom, att andra, som vilja föra omkring öl till försäljning, skola hafva särskildt tillstånd dertill. Derfor tror jag det vara alldeles nog med hvad som här är föreslaget, och jag yrkar därför bifall till utskottets hemställan.

Herrar *Olsson* i Sörnäs och *Eriksson* i Elgered instämde häruti.

Herr Jonsson i Myre: Herr talman! Det är inga andra än tillverkare, som ega rätt att utan tillstånd kringföra maltdrycker till försäljning. Det är emellertid just från tillverkarnes sida, som dessa missbruk begås, och det är dessa missbruk man vill hämma i den mån som oordningar deraf uppstå. Denna inskränkning i tillverkarnes rätt att kringföra och sälja öl är endast då oordningar derigenom uppstå. Här har talats om att s. k. öltappare, och de som tagit öl i fast räkning, utköra öl till försäljning, men dessa är ju icke tillverkare, hvarom nu är fråga; men skulle dessa utan erhållen rättighet drifva en sådan rörelse, böra de därför kunna ställas under åtal. En handlande t. ex. eger ju endast rätt att sälja öl inom sin handelslokal eller der han anmält sig för att idka handel, men icke att försälja det på annan plats. Han eger ingalunda att kringföra och sälja öl efter vägar och i andra kommuner. Det är alltså inga andra än tillverkare, som utan tillstånd ega en sådan rätt, hvaremot om någon annan gör sig skyldig till att till afsalu kringföra öl, kan han åtalas och straffas. Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Herr Månsson: Jag tror för min del att man i detta fall, likasom ofta då det varit fråga om att stifta lagar för befrämjande af nykterheten, råkat in på en väg, som icke leder till det mål, man vill vinna. Man har också ofta gått för långt i sina framställningar och man har kanske just derigenom icke kunnat uppnå hvad man velat. Hade man nöjt sig med något mindre, hade må hända saken vunnits. Om jag vore i de herrars ställe, som lifligt önska en förändring i vår maltdryckslagstiftning, skulle jag icke önska, att det steg,

Om inskrän- hvarom här är fråga, nu blefve taget, ty det skall sedermera hafva till
ning i till- följd, att Första Kammaren, när frågor af denna art åter komma dit,
verkares rätt skall svara: »vi hafva så nyligen gjort en förändring i denna lagstift-
till försälj- ning, att vi nu ej vilja ändra den igen». Jag är derjemte fullt öfver-
ning af malt- ens med de talare, som ansett, att det är en oegentlighet att här stifta
drycker. lag för bryggeriidkarne, men icke straffa dem som köra kring och sälja
(Forts.) öl. Följden blir den, att om en bryggeriidkare erhåller förbud att
sälja inom ett visst område, skaffar han sig helt enkelt en bulvan, som
kör ut ölet och säljer det, och hvad är då vunnet med denna lagstift-
ning. Jag kan därför icke finna att man bör stifta lag på detta sätt,
utan bör man tillse, att lika rätt sker alla. Och då jag ej heller kan
se, huru målet skulle vinnas med den här föreslagna skrifvelsen, så ber jag
att få yrka afslag å utskottets hemställan.

Härmed var öfverläggningen slutad. Enligt de yrkanden, som
derunder förekommit, gaf herr talmannen propositioner *dels* på bifall
till utskottets hemställan, och *dels* på afslag derå; och fann herr tal-
mannen den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.
Votering blef emellertid begärd och företogs enligt följande nu uppsatta
voteringsproposition, som af kammaren godkändes.

Den, som bifaller hvad andra tillfälliga utskottet hemställt i utlå-
tandet n:o 6 (i samlingen n:o 39), röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej,

Vinner Nej, har kammaren, med afslag å utskottets hemställan,
beslutat icke biträda Första Kammarens ifrågavarande beslut.

Omröstningen utföll med 113 ja mot 58 nej; och hade alltså ut-
skottets hemställan af kammaren bifallits.

§ 5.

Om bestäm-
melser rörän-
de för gning
af margarin.

Föredrogs vidare Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts ut-
låtande n:o 7 (i samlingen n:o 40), i anledning af väckt motion om
skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om tillägg till förordningen
angående kontroll å tillverkningen af margarin m. m. den 11 oktober 1889.

Sedan herr *Johan Sjöberg* uti en inom kammaren väckt motion,
n:o 16, föreslagit, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t
anhålla om sådan ändring af eller tillägg till ofvanberörda kongl. för-
ordning, att derigenom föreskrefves, att vid tillverkning af margarin
denna vara skulle, vid det i 12 § 3 mom. uti förordningen stadgade
ansvar, gifvas sådan färg, exempelvis blå, att varan derigenom tydlig

kunde skiljas från natursmör, äfvensom att enahanda föreskrift stadgades i fråga om margarin, som från utrikes ort i riket infördes — hemstälde utskottet uti sitt den 24 nästlidne februari afgifna utlåtande n:o 2, att motionen icke för det dåvarande måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Om bestämmelser rörande färgning af margarin.
(Forts.)

Vid ärendets behandling inom kammaren den 1 sistlidne mars blef frågan till utskottet återförvisad; och hemstälde med anledning deraf utskottet i nu föreliggande utlåtande:

att kammaren ville för sin del besluta, det Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, att Kongl. Maj:t ville, derest hinder icke möter, meddela sådan förändring uti förordningen angående kontroll å tillverkningen af margarin m. m. den 11 oktober 1889, att derigenom förbjödes, att i riket finge tillverkas, till salu utbjudas eller dit införas margarin af starkare gul färg än den, som för närvarande är för handel med sådan vara i Danmark tillåten.

Reservation emot utskottets hemställan hade anmälts af herr C. A. Andersson i Malmö, med hvilken instämt herr G. Erikson i Myckelgård.

Ordet begärdes af herr Ryding, som yttrade: Jag har under min riksdagstid haft till princip att icke yttra mig i sådana frågor, der sedermera mitt embetsutlåtande kunde blifva infordradt. I den fråga, som nu föreligger, har likväl ett officiellt utlåtande af mig redan afgifvits, och jag anhåller därför att få till kammarens protokoll meddela innehållet deraf. Någon effekt förväntar jag visserligen ej af mitt yttrande, då frågans utgång väl redan på förhand är gifven, med de åsigtet, som hysas af den inom kammaren rådande majoriteten. Utlåtandet var i hufvudsak af följande innehåll:

Genom den af Kongl. Maj:t den 11 oktober förlidet år utfärdade förordning angående kontroll å tillverkningen af margarin samt handeln dermed bör, enligt mitt förmenande, full trygghet vara vunnin, att all margarin kommer att under denna benämning försäljas, äfvensom att förväxling eller förfalskning af smör med margarin ej vidare skall ifrågakomma i vårt land. Härmed har ock hvarje giltig anledning försvunnit för förbud mot margarins färgning till likhet med smör, en färgning, hvilken för öfrigt, ur rättslig synpunkt sedd, torde vara lika berättigad som färgning af smör. I båda fallen åsyftas blott att, utan användande af skadliga färger, göra varan till utseende och deraf beroende smak behaglig för konsumenten. Medelst ett förbud mot färgning af margarin skulle all verklig täflan mellan margarin och smör vid handeln inom landet förhindras, och deraf skulle åter kunna blifva en följd, att förbrukningen af ett näringsmedel, som, enligt hvad numera allmänt erkännes, är både sundt och billigt, förhindrades till stort men såväl för den mindre bemedlade som för tillverkaren, hvilken senare under så ogynsamma förhållanden svårligen kunde bereda sig någon marknad för margarin i utlandet och en helt ringa sådan inom landet.

Om bestämmelser rörande färgning af margarin.

(Forts.)

På dessa skäl, hvilka jag för min del fortfarande finner vara giltiga, kan jag icke biträda utskottets nyss föredragna hemställan, utan anser mig böra yrka afslag derå.

I detta yttrande instämde herrar *Vahlin, P. Waldenström, Schöning, Nydahl, Arhusiander, Wretlind* och *Broström*.

Härefter anförde:

Herr Andersson i Malmö: Såsom herrarne se af betänkandet, har jag anmält min reservation icke mot sjelfva saken, utan deremot att utskottet redan nu framlagt sitt betänkande inför kammaren. Herrarne minnas, att denna fråga återremitterades, då den förrgången var föremål för kammarens öfverläggningar, just därför att man ville afvakta den utgång frågan om mellanrikslagen skulle få. Mellanrikslagen har nu blifvit afgjord i svenska Riksdagen, men detta har icke ännu fullständigt skett i norska stortinget, då lagtinget icke behandlat frågan. Derför ansåg jag, att man hade bort bida tiden tills det skett.

Det var äfven ett annat skäl, som gjorde att jag ansåg att man skulle vänta med framläggandet af detta förslag. Man har nemligen, såsom herrarne se angifvet i betänkandets kläm, hänvisat till den färg, som i Danmark användes för margarin, och då tyckte jag det vara på sin plats, att kammarens ledamöter fått se, huru den danska margarinen skall se ut för att få försäljas. Emellertid ansåg majoriteten i utskottet, att det oakadt förslag i ämnet borde nu framläggas.

Hvad sjelfva saken beträffar, har jag ansett att man så vidt möjligt borde söka vid försäljning motarbeta förfalskning af varan, och för min del har jag trott att mycket blifvit åtgjordt genom de stränga böter, som stadgats i dessa fall. Men det har sagts mig, att försäljning af margarinsmör såsom natursmör det oakadt icke sällan försiggår. Hade det varit fråga om en färg, som i någon nämnvärd mån skilde sig från natursmörets färg, hade jag icke kunnat vara med om att antaga ett sådant förslag. Den danska färgskalan ligger emellertid nu till påseende på talmansbordet, och jag skall be att herrarne, innan herrarne fatta sitt beslut, taga del af den, på det att icke kammaren må kunna sägas döma som den blinde om färgen. Jag kan icke tro, att det skulle verka hinderligt vare sig för tillverkningen eller försäljningen af margarin, om man antog ett förslag i sådan riktning, då det här endast är fråga om att gifva margarinsmör en färg, som närmar sig natursmörets. För min enskilda del skall jag icke hafva någonting emot att kammaren går in på att antaga den färgskala, som finnes bestämd för den danska margarinen. Den är betecknad med n:o 9 å tabell F. Det är den i Danmark högst tillåtna färgen, och jag tror att, med någon kontroll öfver försäljningen, den äfven här bör kunna antagas.

Herr Folke Andersson: Det är visserligen sant, såsom den föregående talaren yttrade, att, då frågan förra gången var före i kamma-

ren, den återremitterades på grund deraf att mellanrikslagen icke då var antagen. Nu är frågan om mellanrikslagen afgjord af svenska Riksdagen och antagen äfven i norska odelstinget, fastän ännu icke i lagtinget. Då kunde det ju visserligen tyckas hafva varit ett skäl deri att framskjuta frågan, men då riksdagen är så nära sitt slut, kunde vi väl icke göra annat än att fatta ett beslut. Jag tror därför att ingen bör kunna förebrå utskottet, att det framkommit med detta betänkande, oaktadt frågan icke är slutligen afgjord i norska stortinget.

Hvad beträffar färgning af margarin, har utskottet ansett, att, i fall någon färgning skall ega rum, man bör kunna antaga samma lag som gäller i Danmark, och färgskalan finnes nu framlagd till påseende. Det är n:o 9 i tabell F, som danska riksdagen antagit till färg. Jag tror icke att den färgen skall göra varan osmaklig, ty den liknar smörfärgen bra mycket, åtminstone färgen på sämre smör. Den är mera ljus, men skall icke, tror jag, göra varan oaptitligt, därför har utskottet för sin del antagit den färgen. Det må ligga i kammarens fria skön att antaga den eller icke, men jag yrkar emellertid bifall till utskottets förslag.

Herr Jonsson i Hof: Det må för utskottet kunna utgöra ett skäl äfven detta, att Riksdagens afslutning är så nära, för att göra en framställning i saken, äfven om man tycker, att frågan i och för sig sjelf har framkommit på en oläglig tid. Mig förefaller dock det skälet temligen svagt. Om utskottet sjelft haft den meningen, att stortinget bort dessförinnan afgöra frågan om mellanrikslagen, hade det varit lika så godt att, då det ju i allt fall är onödigt att afgöra förslaget vid denna riksdag, afvakta en kommande Riksdags åtgörande i frågan. Jag skall emellertid icke fästa mig så mycket härvid, men här förekommer äfven en annan sak. Då man ser på denna färgskala och betänker, att den tillverkare, som bryter häremot, blir underkastad ganska betydliga ansvarsbestämmelser: då vidare skilnaden mellan de olika färgskiftningarna är så obetydlig, att det skall vara ett mycket skarpt öga, som förmår afgöra, huruvida en färg hör till n:o 9 eller n:o 11; och då slutligen det, enligt min tanke, med fullt fog kan sägas, att för kontrollen af varans beskaffenhet denna färgbestämelse är alldeles onödig, så tycker jag för min del icke, att det är nödvändigt eller att man bör antaga ett skrifvelseförslag, som skulle kunna leda till en sådan påföljd, att en massa försäljare och tillverkare blefve bötföld, ehuru åsidosättande af denna fordran icke skulle bereda allmänheten den minsta molest. På grund häraf tror jag att vi kunna lugna oss med denna färgningsaffär till en kommande riksdag, då utskottet kan hända får litet bättre tid på sig.

Jag yrkar för den skull afslag.

Häruti instämde herr *Bruse*.

Herr Holmgren: Då vid sistlidne riksdag frågan om förbud

Om bestämmelser rörande färgning af margarin.
(Forts.)

Om bestämmelser rörande färgning af margarin
(Forts.)

mot tillverkning och försäljning af margarin, behandlades i denna kammare, uttalade jag den åsigten, att jag hellre önskat ett förslag, som afsett att genom färgning åstadkomma skilnad mellan natur- och konstsmör, emedan jag antog, att någon verksam kontroll mot förfälskning på annat sätt icke skulle åstadkommas. Ett förslag i den af mig då antydda rigtning föreligger nu i utskottets betänkande, och jag ämnar därför äfven lemna min röst för detsamma. Herr Jonsson påpekade svårigheterna att tillämpa förslaget, men då samma lag kan tillämpas i Danmark, förstår jag icke, hvarför den icke skulle kunna tillämpas äfven i Sverige.

Jag yrkar bifall.

Herr Sjöberg: Då utskottets förslag till en del går i den rigtning jag med min motion åsyftat, anhåller jag om bifall till utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, gaf herr talmannen, i öfverensstämmelse med de gjorda yrkandena, propositioner *dels* på bifall till utskottets hemställan och *dels* på afslag å densamma; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Som votering emellertid begärdes, blef nu uppsatt, justerad och anslagen en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller, hvad andra tillfälliga utskottet hemställt i utlåtandet n:o 7 (i samlingen n:o 40), röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren afslagit såväl utskottets hemställan som den i ämnet väckta motionen.

Omröstningen visade 73 ja men 94 nej; och hade kammaren alltså afslagit såväl utskottets hemställan som den i ämnet väckta motionen.

§ 6.

Slutligen föredrogs och bifölls bevillningsutskottets memorial n:o 14, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 11 angående Kongl. Maj:ts nådiga proposition om förändrade bestämmelser i fråga om denaturering af bränvin.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes:

Första särskilda utskottets för behandling af förslag angående ändrade bestämmelser med afseende på de allmänna läroverken och pedagogierna memorial n:o 4, i anledning af dels återremisser, dels kamrarnes skiljaktiga beslut rörande de af utskottet i dess memorial (n:o 3) framställda förslag till sammanjemkning af kamrarnes olika beslut rörande vissa punkter af utskottets utlåtande n:o 1; och

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 41, om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om handel med kokadt kaffe, té, chokolad och andra tillagade, icke spirituösa drycker.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *J. F. Schönning* under två dagar från och med den 16 dennes.

§ 10.

Anmäldes och godkändes nedannämnda förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

från *statsutskottet*:

n:o 50, angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel;

n:o 51, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel;

n:o 52, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel;

n:o 61, angående föreslagna statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, bro- och hamnbyggnader, vattenkommunikationer och torrläggning af vattensjuka marker samt angående villkoren för sådana statsbidrags åtnjutande;

n:o 62, angående de i 63 § regeringsformen föreskrifna kreditivsummor; samt

n:o 63, angående fortsättning af statens järnvägsbyggnader;

och från *lagutskottet*:

n:o 65, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag innefattande tillägg till förordningen angående sparbanker den 1 oktober 1875;

n:o 66, angående ändrade bestämmelser rörande ekonomisk besigtning å kronojord;

n:o 67, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen och till lag angående ändring i vissa delar af strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881;

n:o 68, angående ändring i gällande stadganden om fängelsestraffs verkställande;

n:o 69, angående förmånsrätt för arbetares fordran å ogulden arbetslön; samt

n:o 70, med förslag till förklaring af 17 kap. 6 § handelsbalken angående företrädesrätt till betalning för tionde.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 2,15 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Torsdagen den 15 maj

kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Föredrogos och bordlades för andra gången:

Första särskilda utskottets memorial n:o 4; och

Andra Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 41.

§ 2.

Till bordläggning anmäldes:

Sammansatta stats-, banko- och lagutskottets memorial n:o 7, angående anvisande af ersättning till utskottets kansli;

Sammansatta stats- och lagutskottets memorial n:o 8, angående anvisande af ersättning till utskottets kansli; och

Andra särskilda utskottets memorial n:o 5, angående aflöning åt dess tjänstemän och vaktbetjente.

Dessa ärenden skulle å föredragningslistan för morgondagens sammanträde uppföras framför de ärenden, som blifvit två gånger bordlagda.

§ 3.

Anmäldes och godkändes följande förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

från *sammansatta stats- och bankoutskottet*:

n:o 71, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förnyade förordningar angående Sveriges allmänna hypoteksbank och angående de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända;

från *sammansatta stats-, banko- och lagutskottet*:

n:o 72, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande tillägg till förordningen angående en postsparbank för riket den 22 juni 1883; samt

från *Riksdagens särskilda utskott n:o 2*:

n:o 73, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäkring för olycksfall i arbetet; och

n:o 74, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anslag till en riksförsäkringsanstalt.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,40 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.
